

УДК 330.101(082)

ББК Уя 431
С916

Матеріали науково-практичної конференції «Сучасні проблеми економіки». – К.: НАУ, 2013. – 84 с.

Матеріали науково-практичної конференції містять короткий зміст доповідей науково-дослідних робіт теоретичного, методологічного та прикладного характеру, що присвячені питанням вирішення проблем ефективного управління підприємствами, галузями народного господарства та країни в цілому.

Розраховані на широке коло фахівців, студентів, аспірантів та викладачів.

Тези доповідей друкуються мовою оригіналу в редакції авторів.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

Є. М. Сич, д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР

О.М. Кириленко, доцент, к.е.н., доцент кафедри економіки

О.М. Вовк, к.е.н., доцент кафедри економіки

Рекомендовано до друку вченою радою Інституту економіки та менеджменту Національного авіаційного університету (протокол №2 від 7 жовтня 2013 року).

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Актуальність цього питання полягає в тому, що розвиток аграрного сектору має значний вплив на рівень життя населення України. Саме тут працює третина зайнятого населення та виробляється 12-14 % внутрішнього валового продукту країни.

Питання державного регулювання аграрного сектору досліджувалися в працях відомих вчених економістів — В. Амбросов, Г. Андрусенко, М. Калінчик, М. Корецький, І. Лукінов, П. Макаренко, Г. Мостовий, Т. Осташко, О. Онищенко, П. Саблук, М. Хорунжий, О. Шпичак, В. Юрчишин, та ін.

Всі праці вчених зводилися до питань ефективного використання земельних ресурсів, методологій формування й розвитку організаційно-виробничих структур регіональних агропромислових комплексів та механізму взаємовідносин власників при сумісному використанні майна і землі. Також розглядалася недосконалість законів в сільському господарстві.

Дослідження дозволили визначити ключові проблеми розвитку аграрного сектору економіки України напрямках: низька конкурентоспроможність; непоширеність висококонкурентних та інноваційних технологій, адаптованих до потреб та економічних можливостей виробництва, низькі темпи техніко-технологічної модернізації та, як наслідок, низька продуктивність праці; відсутність ефективної системи впровадження наукових розробок в агропромислове виробництво.

Таким чином, можна зробити висновок, що попри всю свою важливість, на сьогодні аграрний сектор знаходиться в дуже скрутному становищі, особливо тяжко доводиться аграріям-одноосібникам та фермерам. Вони потребують ряд реформ, які надади б їм можливість ефективно використовувати земельні ресурси, інноваційні технології та мати фінансову допомогу від держави.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Мізюк С.Г.

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОПТИМІЗАЦІЇ РИНКОВИХ ЦІН

В умовах ринку важливість ціни значно зростає на всіх рівнях ділового планування, підприємницької діяльності, виробничого менеджменту, адміністративного управління, мотивації і стимулювання персоналу і в багатьох інших сферах людської діяльності. Діючи ринкові ціни багато в чому визначають споживчі переваги та підприємницький вибір, рівновага попиту та пропозиції на товари та послуги, процеси виробництва, споживання, розподілу матеріальних і духовних благ, рівень прибутковості.

Питаннями ціноутворення та оптимізації ринкових цін передусім розглядали Бланк І.А., Ф.Котлер, Бороздів Ю.В., ін. Планування оптимальних ринкових цін на різні види продукції, роботи і послуги є об'єктом дослідження. В основі досліджень лягли методи оптимізації витрат і цін, які полягають у тому, що:

- підприємство виробляє і реалізує один товар або вид послуг;

- основна мета підприємства полягає в максимізації прибутку або мінімізації витрат;
- взаємодія обсягу виробництва і рівня цін має найбільший вплив на розмір прибутку;
- обсяг виробництва товарів і послуг у планований період дорівнює обсягу реалізації;
- всі показники діяльності підприємства, крім оптимізується, залишаються незмінними.

Важливим етапом стратегії ціноутворення, як і в будь-якій діяльності, вважається правильне визначення загальної мети і цінової політики компанії. У залежності від майбутніх цілей і завдань потім зазвичай встановлюються альтернативні методи визначення ринкових цін в конкретних умовах тієї чи іншої фірми, галузі і ринку. У світовій практиці ціноутворення існує декілька методів встановлення цін на товари та послуги:

- метод визначення ринкових цін на основі витрат виробництва продукції;
- метод планування ринкових цін на основі беззбитковості виробництва;
- метод визначення цін з орієнтацією на попит;
- метод встановлення цін з урахуванням рівня конкуренції;
- метод обґрунтування цін для отримання цільової прибутку.

Таким чином, дослідження методів ціноутворення та застосування практичної діяльності підприємства, дозволила нам зробити висновок, що при перехресному використанні методів формування ринкових цін призведе до ефекту «витрати плюс бажане». Так в ринкових умовах нижня межа ціни буде визначатись собівартістю виробництва продукції, а верхня- рівнем попиту на даний товар, що, в свою чергу показує граничний рівень цін, що визначає найбільш ефективним мікс методів встановлення ціни на товар, послуги та орієнтації на попит із урахуванням рівня конкуренції.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Мізюк С.Г.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОМПОНЕНТ КОМПЛЕКСНОЇ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Транспорт – одна з базових галузей національної економіки, ефективне функціонування якої є необхідною умовою для забезпечення економічної безпеки держави. Результати діяльності кожного транспортного підприємства в ринкових умовах впливають на економічні показники галузі в цілому, та залежать від багатьох факторів, серед яких можна виділити один з основних - економічну безпеку підприємства. Дослідження проблем економічної безпеки на рівні підприємства займалися такі науковці, як О.В. Ареф'єва, О.І. Захаров, Д.В. Зубік, С.М., М.І. Камлик, О.А. Кириченко, В.П. Мак-Мака, В.В. Мізюк, С.І. Ніколаюк, С.Ф. Покропивний, А.М. Ткаченко, В.Г. Шинкаренко, С. М. Шкарлет, А.М. Штангрет та інші.

Аналіз методик визначення економічної безпеки підприємств дозволив нам зробити висновок, що серед проблем теоретичного забезпечення досліджуваної

категорії відсутні загально визнані методики комплексної оцінки системи економічної безпеки підприємства та загальноприйняті компоненти комплексної системи економічної безпеки. В науковій літературі широко представлені методики зарубіжних науковців які не завжди можна використовувати в умовах аналізу господарської діяльності підприємств України.

В процесі дослідження та аналізу публікацій науковців по даній тематиці було визначено, що існуючі методики аналізу комплексної системи економічної безпеки підприємства можна поділити на дві групи: перша пропонує оцінювати рівень економічної безпеки за узагальнюючими показниками, методики другої групи розглядають окремі складові, а потім, узгоджуючи показники, формують сукупний показник рівня економічної безпеки. Аналіз методик другої групи показав відсутність загальноприйнятих методик з визначення компонент комплексної системи економічної безпеки підприємства. Дослідження цих методик показало, що немає єдності поглядів на проблеми групування та узагальнення, які складаються з елементів та підсистем.

Більшість авторів, таких як С. Ф. Покропивний, С.І. Ніколаюк, О.І. Захаров, В.В. Мізюк, М.М. Глухенька, та ін., вважають що компоненти економічної безпеки підприємства складаються з: фінансової, інтелектуальної, кадрової, техніко-технологічної, політико-правової, інформаційної, екологічної та силової. Інші, А.М. Ткаченко, О.Л. Резніков, вважають, що ключові показники досягнутого рівня економічної безпеки підприємства для його експрес-оцінки доцільно згрупувати за наступними сферами діяльності або певними секторами: фінансова безпека, безпека відносин праці, виробнича безпека та безпека збуту.

Таким чином можна зробити висновок, що для формування компонент комплексної системи економічної безпеки підприємства першочерговою задачею стає чітке визначення елементів та підсистем комплексної системи економічної безпеки підприємства, що дозволить визначати рівень економічної безпеки підприємства в цілому.

Мізюк В.В., Габіч Б.Є., студент

Національний авіаційний університет

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ТА НАПРЯМИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

На сьогоднішній момент в Україні одним з важливих питань у сфері економіки країни є проблема зовнішньоекономічної безпеки. Відсутня державно експортно-імпортна стратегія, про це свідчать товарна та географічна неурегульованість експорту та імпорту в державі. Питання зовнішньоекономічної безпеки України розглядається вітчизняними та зарубіжними дослідниками, серед яких можна виділити: З.С. Варналій, В.М. Геєць, О.Є. Користін, В.І. Мунтіян, С.І. Пирожков, А.Б. Омельченко та інші.

Аналіз зовнішньої торгівлі України свідчить про тривале зростання, експорту та імпорту, яке значно перевищувало зростання ВВП. Це свідчить про те, що станом на 2013р. імпорт товарів перевищив експорт товарів на 1986,8 млн. дол. США [2]. На формування негативного сальдо вплинули окремі товарні групи: мінеральні

палива, нафта і продукти її перегонки, засоби наземного транспорту, пластмаси, полімерні матеріали, фармацевтична продукція тощо.

Дослідження країн-партнерів свідчать про те, що експорт товарів збільшився до Італії, Китаю, Туреччини. Щодо імпорту, то поставки з Китаю, Франції та Польщі збільшилися. Все це говорить про те, що найактивнішими учасником експорту-імпорту товарів є Китай (експорт - 33,6%, імпорт - 59,5%).

Україна є фінансово-енергетичною та економічно залежною державою. Наша держава стала сировинною базою для іноземних економік і ринком збуту їх низькоякісної продукції.

Таким чином, для забезпечення розвитку ЗЕБ України нами встановлено декілька рішень:

1. Розробити програму підвищення конкурентоспроможності національної економіки України.
2. Розробити стратегію дій для основних зовнішніх напрямів до 2023р.

Моздір М. І., студентка

Національний авіаційний університет, м. Київ

ПРОБЛЕМИ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПОДОЛАННЯ

Тінізація економічних відносин є однією з найбільш істотних перешкод щодо забезпечення стійкого економічного розвитку, підвищення добробуту, рівня і якості життя населення та зміцнення національної безпеки держави.

Звичайно, кожна проблема бере свої витoki з основних причин. Таких для розвитку «тіньової економіки» є достатньо. По – перше, соціально-економічні, тобто, занижений рівень доходів, який спонукає людину переводити свій бізнес в тіньове русло, соціальна несправедливість та нерівномірність доходів, надмірний податковий тягар. По – друге, політична нестабільність, корупція та «паперовий тягар» також провокують на дачу хабара. По – третє, правові причини, такі як наявність прогалин в законодавстві дають змогу «винахідливим» людям обходити легальний шлях сплати податків та вдаватись до неофіційної чи незаконної діяльності.

Згідно з розрахунками професора Фрідріха Шнайдера частка тіньової економіки в українському ВВП є найвищою в Європі - на рівні 46,8% від офіційного показника ВВП.

Варто зазначити, які галузі економіки домінують при визначенні масштабів тіньової економіки і специфічність причин розвитку таких процесів у конкретній галузі:

1) нафтодобувна галузь. Високий рівень тінізації тут пояснюється наявністю корупційних схем при розподілі спеціальних дозволів на користування нафтогазоносними надрами. Обсяг нелегальних операцій тут у 2012 році порівняно з 2011 зріс на 10% і склав 31% ;

2) сільське господарство. Причинами нелегальних операцій тут стають правопорушення при використанні земель сільськогосподарського призначення, незаконне відчуження земель і передання їх в оренду та інше.